

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.VI.20.116/2023/4.

A tanács tagjai: Dr. Döme Attila a tanács elnöke
Dr. Madarász Anna előadó bíró
Dr. Simonné dr. Gombos Katalin bíró
Dr. Farkas Antónia bíró
Dr. Tibold Ágnes bíró

A felperes: felperes neve

A felperes képviselője: Burai-Kovács, Perlaki, Stanka, Sziklai és Társai Ügyvédi Iroda
(ügyintéző: Dr. Stanka Gergely ügyvéd)

Az alperes: Fővárosi Törvényszék (1055 Budapest, Markó utca 27.)

Az alperes képviselője: Dr. Varga István ügyvéd

A per tárgya: méltányos elégtételt biztosító kártérítés megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma: Debreceni Ítéltábla
Pf.I.20.361/2022/4.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma: Budapest Környéki Törvényszék
10.P.20.394/2020/30.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 1.270.000 (egymillió-kétszázhetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A H BV (a továbbiakban: H) és a G Rt. „f.a.” (a továbbiakban: G) 2007. június 14-én keresetet terjesztett elő a felperessel szemben az alperes előtt, amelyben kérték, hogy az alperes kötelezze a felperest elsődlegesen a H, másodlagosan pedig a G részére 4.523.803.040 forint kártérítés megfizetésére, mert jogellenesen mondta fel a G kötött kölcsön-, hitel- és folyószámla szerződéseket, és ebből a G az általa követelt összegnek megfelelő mértékű kár érte. A jogellenes felmondásra alapított követelést a felperes a C Kft.-re (a továbbiakban: C) engedményezte, amely a G eszközeit áron alul értékesítette a kizárólagos tulajdonát képező K Kft.-nek, így a G további működése lehetetlenné vált. Az ebből eredő kártérítési követelését a G a H engedményezte.

[2] Az alperes a keresetet a 2011. április 4-én meghozott számú elsőfokú ítéletével elutasította, a Fővárosi Ítéltábla azonban 2012. február 15-én számú végzésével az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte, és az alperest a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

[3] A megismételt eljárás eredményeként az alperes 2012. július 11-én meghozott számú ítéletével a keresetet ismét elutasította. Jogellenesnek találta a kölcsön- és hitelszerződések felmondását, de álláspontja szerint a G vagyonszerzése nem a jogellenes felmondással, hanem azzal állt okozati összefüggésben, hogy eszközeit a C áron alul adta el. Az elsőfokú ítéletet a Fővárosi Ítéltábla 2013. január 23-án meghozott számú ítéletével helybenhagyta. Arra az álláspontra helyezkedett, hogy a felmondás egyik oka valós volt, így a keresetet a felmondás jogszerűsége miatt kellett elutasítani. A Kúria 2013. szeptember 24-én meghozott számú végzésével a jogerős ítéletet – az elsőfokú ítéletre is kiterjedően – hatályon kívül helyezte, és az alperest új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. Határozatának indokolásában kifejtette, hogy a felperes felmondása jogellenes volt, ez pedig okozati összefüggésben áll azzal, hogy a G elveszítette a vagyont, így kárt szenvedett. A megismételt elsőfokú eljárás feladatává tette a kár mértékének és annak vizsgálatát, hogy a felperes ki tudja-e menteni magát a felelősség alól annak bizonyításával, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

[4] Az újabb megismételt eljárás során az alperes 2015. január 16-án meghozott számú rész- és közbenső ítéletével a G keresetét elutasította, megállapította ugyanakkor, hogy a felperes teljes kártérítési felelősséggel tartozik a H felé a jogellenes felmondással a G okozott kár megtérítéséért. A Fővárosi Ítéltábla 2015. július 8-i számú közbenső ítéletével az alperes rész- és közbenső ítéletét helybenhagyta. A Kúria 2015. szeptember 29-én meghozott számú végzésével a felperes felülvizsgálati kérelmét hivatalból elutasította.

[5] Az összecszerűség tárgyában folytatódó eljárást az alperes 2018. április 24-én kelt számú ítéletével zárta le, amelyben kötelezte a felperest 1.230.308.520 forint és annak az ítéletben írt kamata megfizetésére a H részére. Az elsőfokú ítéletet a Fővárosi Ítéltábla 2019. március 6-án meghozott számú ítéletével részben megváltoztatta, és a felperes által fizetendő tőkeösszeget 808.934.520 forintra leszállította, az ezt terhelő késedelmi kamatot pedig a 2004. május 1-től 2004. december 31-ig terjedő időre évi 11%-ban, a 2005. január 1-től a kifizetésig terjedő időre pedig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat hét százalékkal növelt összegének megfelelő mértékben határozta meg. A jogerős ítéletet a Kúria 2019. július 9-én meghozott számú ítéletével hatályában fenntartotta.

[6] A jogerős ítélet alapján a felperes 2019. július 18-án megfizetett a H részére 808.934.791 forint kártérítést és 1.747.880.791 forint késedelmi kamatot, majd 2020. február 18-án keresetet indított a C és a K Kft. jogutódja, a B Zrt. ellen 1.230.308.520 forint megfizetése iránt arra hivatkozva, hogy a felperes, a C és a K Kft. közösen okoztak kárt a G,

így – az egyetemlegesség szabályai szerint – az általa megfizetett kártérítés fele részét a C és a B Zrt. kötelesek viselni. A per a Budapest Környéki Törvényszék előtt szám alatt van folyamatban.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[7] A felperes módosított keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 432.773.319 forint, ezen összeg után 2019. július 18-ától a kifizetésig járó késedelmi kamat megfizetésére. Előadta, hogy az alperes a H és a G által indított pert észszerű időn belül, azaz legkésőbb 2013. március 6-ig nem fejezte be, és ezzel kárt okozott neki. Amennyiben ugyanis az alperes e kötelezettségének eleget tett volna, akkor 2013. március 6-ától a jogerős ítélet meghozataláig, azaz 2019. március 6-áig nem kellett volna 432.773.319 forint késedelmi kamatot megfizetnie a H részére. Úgy érvelt, hogy a per észszerű időn belüli befejezésének elmulasztásából eredő alapjogsértés a Kúria BH2021. 42. szám alatt közzétett Pfv.III.20.998/2019/7. számú ítélete szerint a jogerős ítélet meghozatalakor, azaz 2019. március 6-án következett be, ezért a keresetét a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 2. § (3) bekezdésének a 2014. március 15. napjától hatályos szövege, továbbá a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) szerződésen kívüli kártérítésre vonatkozó szabályai szerint kell elbírálni. Keresete jogalapjaként a régi Pp. 2. § (1), (2) és (3) bekezdését, a Ptk. 6:48., 6:519. és 6:549. §-át jelölte meg.

[8] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a pert nem a régi Pp. 2. § (3) bekezdésének 2014. március 15-től hatályos szövege alapján kell elbírálni. Nem értett egyet a BH2021. 42. számú eseti döntésben foglalt érveléssel, álláspontja szerint ugyanis a régi Pp. 2. §-a anyagi jogi szabály, így – a Ptk. hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény (a továbbiakban: Ptké.) 54. §-a alapján – annak azt a változatát kell alkalmazni, amelyik a károkozó magatartás megkezdésekor, azaz az előzményi per megindításakor volt hatályban. A régi Pp. 2. § (3) bekezdésének ekkor hatályos szövege pedig csupán méltányos elégtételt biztosító kártérítés követelését tette lehetővé, vagyoni kártérítésre a felperes nem tarthat igényt. Utalt arra is, hogy a BH2021. 42. számú eseti döntésben foglalt gondolatmenet elfogadása esetén sem alapos a kereset, a jogerős ítélet meghozatalakor ugyanis a régi Pp. 2. §-a már nem volt hatályban, e jogszabályt és ezen keresztül a Ptk. szerződésen kívüli kártérítésre vonatkozó szabályait nem lehet alkalmazni. Nem ismerte el, hogy megsértette a per észszerű időn belüli befejezésének kötelezettségét, továbbá állította, hogy a felperes kártérítés címén nem háríthatja át rá a H felé kifizetett késedelmi kamatot, hiszen azt nem a per esetleges elhúzódása, hanem a felperes kártérítési felelősséget megalapozó jogellenes magatartása és az idézte elő, hogy a kárt határidőben önként nem térítette meg. Érvelése szerint a felperes egyébként is az általa kifizetett késedelmi kamatot meghaladó vagyoni előnyhöz jutott azzal, hogy a H kifizetett tőkeösszeget – pénzintézetként – tovább használta.

Az első- és másodfokú ítélet

[9]——Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította.

[10] Elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a kereseti követelés egyáltalán kimeríti-e a kár fogalmát, keletkezett-e olyan kára a felperesnek, amelynek a megfizetésére az alperes kötelezhető.

[11] A felperes – módosított – keresetében a régi Pp. 2. § (1)-(3) bekezdésének 2014. március 15. napjától hatályos szövege és kártérítési igénye miatt utaló szabályként a Ptk. 2:52. § (1)-(3), 6:48. § (1) bekezdése, 6:519. §-a és a 6:549. § (1) bekezdése alapján kérte annak elbírálását.

[12] Az alperes a módosított keresetre kifejtette, hogy a régi Pp.-nek kizárólag az alapper keresetének (2007. június 14-ei) benyújtásakor hatályos 2. § (3) bekezdése lehet irányadó, így a felperes maximum méltányos elégtételt kérhetne.

[13] A felek között abban egyetértés volt, hogy a régi Pp. 2. § (3) bekezdése anyagi jogi szabályt tartalmaz, továbbá ha a fél (felperes) az alperes jogszabályi kötelezettsége megszegése [rég Pp. 2. § (1) bekezdés] miatt kárt szenvedett, akkor a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályai szerint követelheti a jogsértőtől (alperestől) a kárának megtérítését.

[14] A felek között vitás volt az alkalmazandó anyagi jogi szabályozás. A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény (a továbbiakban: Ptké.) 54. §-a, a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX törvény (a továbbiakban: Jat.) 15. § (1) bekezdés a) pontja és a (2) bekezdés a) pontja alapján az elsőfokú bíróság azt tekintette kiinduló pontnak, mikor jön létre az igényt megalapozó jogviszony.

[15] Az alapper bírósága által okozott kár megtérítéséért indított per jogi alapját a régi Pp. 2. § (3) bekezdése teremti meg, a felperes igényérvényesítése ezen alapult, a felperes a per észszerű időn belül történő befejezéshez való alapvető jogának [rég Pp. 2. § (1) bekezdés] sérelmét állította. Az alapperben a keresetlevél benyújtásától (2007. június 17.) a jogerős ítélet meghozataláig (2019. július 9.) terjedő időtartamot, azaz az eljárás egészének tartamát kellene vizsgálni abban az esetben, ha az alapperből eredően bizonyítottan kár érte a felperest. A felperes igényérvényesítése alapjául szolgáló jogviszony (az alapjogsértés) létrejöttének időpontja az alapper jogerős ítélete meghozatalának a napja, emiatt a perben a Ptké. 54. §-ának szabályai nem irányadóak. Az elsőfokú bíróság az anyagi jogszabályok vonatkozásában a Ptk. 2019. július 9. napján hatályos rendelkezéseit tekintette irányadónak.

[16] Az elsőfokú bíróság – az anyagi pervezetés keretében – tájékoztatást adott a felperesnek, hogy a régi Pp. 2. § (3) bekezdése szerinti kártérítés bekövetkeztét, mibenlétét, valamint azt kell bizonyítania, hogy a Hevannak kifizetett többletkamat, azaz a kereseti követelése illeszkedik a kár jogi fogalmába.

[17] Az elsőfokú bíróság elsődlegesen ezt az utóbbi körülményt vizsgálta, azaz hogy a késedelmi kamatot lehet-e a felperes kárának tekinteni. Rögzítette, hogy a magyar jogrendszer kár fogalma – mind a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.), mind a Ptk. esetében – a teljes kártérítés elvén alapul [rég Ptk. 339. § (1), (2), 355. § (4) bekezdés, Ptk. 6:519. §, 6:522. § (1), (2) bekezdés]. Kifejtette, hogy megítélése szerint a kár keletkezésének megállapításához az szükséges, hogy a károsultat, a jelen esetben a felperest konkrét vagyoni hátrány érje a károkozó (alperes) magatartásából eredően, egyidejűleg azzal okozati összefüggésben álljon.

[18] A felperes azt kifogásolta, hogy az alapper időtartama alatt nagymértékű késedelmi többletkamat fizetési kötelezettsége keletkezett, és állította, hogy ez az alperes jogellenes magatartására vezethető vissza. Az elsőfokú bíróság egyetértett a felek előadásával abban a tekintetben, hogy a késedelmi kamat minden esetben a tőkeköveteléshez igazodik. A kamat pénzügyi rendeltetése az, hogy a mást megillető pénz használata után „használati díjat” kell fizetni, célja a jogosult késedelemből eredő kompenzációja. Az alperes nem kötelezte a felperest arra, hogy tartozását ne fizesse meg, jogszabályi kötelezettségét ne teljesítse, a 2015. július 8-án meghozott közbenső ítélet alapján a felperesnek már tudnia kellett kártérítési kötelezettségéről és tisztában kellett lennie a késedelmi kamat mértékével is. Az sem volt vitatott, hogy a kár olyan vagyoni hátrány, amely valakit (a károsultat) a károkozó magatartás eredményeként ér. Az elsőfokú ítélet szerint azonban az alperes magatartása és a felperes által hivatkozott kár (többletkamatfizetési kötelezettség teljesítése) között nincs okozati összefüggés, de a felperes azt sem bizonyította, hogy többletkamatfizetési kötelezettsége kárnak minősülne. Kár hiányában nincs helye kártérítésnek. Erre tekintettel nem vizsgálta az alperes alapperi ítélezésének időszerűségére tett kereseti állításokat.

[19] Az ítélet ellen a felperes fellebbezést, az alperes csatlakozó fellebbezést terjesztett elő.

[20] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintve, a fellebbezett részének indokolását részben megváltoztatta, egyebekben helybenhagyta.

[21] Elöljáróban rögzítette, hogy nem lépte át a fellebbezési és csatlakozó fellebbezési kérelmek, valamint a fellebbezési és csatlakozó fellebbezési ellenkérelmek korlátait [a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp. 370. § (1) bekezdés], olyan eljárási szabálysértést vagy téves anyagi pervezetést ugyanis, ami erre okot adott volna, nem észlelt [Pp. 370. § (2)-(4) bekezdései]. Ezért nem érintette az elsőfokú bíróság ítéletének azon rendelkezését, amelyik elutasította a keresetnek a 414.149.212 forint kártérítést és járulékait meghaladó részét. Kizárólag abban foglalt állást, hogy az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel érintett keresetrészt a fellebbezésben foglalt okok miatt jogszerűtlenül utasította-e el, és ha nem, akkor a kereset elutasításának elsőfokú ítéletben foglalt indokai a csatlakozó fellebbezésben foglalt okok miatt jogszerűtlenek-e vagy nem.

[22] Kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság tévesen rögzítette az ítéletében, hogy a módosított kereset csupán 414.149.212 forint kártérítés és járulékai megfizetésére irányult. Ennek oka az, hogy a felperes az 5. sorszámú beadványban módosított kereset szerint 432.773.319 forint kártérítés és járulékai megfizetésére tartott igényt, amit utóbb nem szállított le. Az a tény, hogy az elsőfokú bíróság az ítéletének indokolásában tévesen határozta meg a kereset tőkeösszegét, nem jelenti, hogy elmulasztott döntení a teljes keresetről. Az elsőfokú ítélet rendelkező részében ugyanis a teljes keresetet elutasította, az indoklásában pedig mindezt olyan indokokra alapította, amelyek a keresetnek a 414.149.212 forint kártérítést és járulékait meghaladó részét is aaptalanná teszik. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság nem sértette meg a Pp. 341. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettségét, nem kellett átlépni a fellebbezés és a csatlakozó fellebbezés korlátain.

[23] A felperes az 5. sorszámú beadványa szerint megváltoztatott keresetében nem közvetlenül a régi Ptk. vagy a Ptk. szabályai alapján követelte a bírósági jogkörben okozott kárának megtérítését, hanem az alperes felelősségét a régi Pp. 2. § (3) bekezdésének 2014.

március 15. napjától hatályos szövegére alapította, és csupán az abban foglalt utaló szabály folytán hivatkozott a Ptk. szerződésen kívüli kártérítésre és bírósági jogkörben okozott kár megtérítésére vonatkozó szabályaira.

[24] Az alperes ellenkérelme ezzel szemben elsődlegesen azon alapult, hogy a kereset közvetlen jogalapjaként megjelölt jogszabály, a régi Pp. 2. § (3) bekezdésének 2014. március 15. napjától hatályos szövege a per során nem alkalmazható. Az elsőfokú bíróság ennek vizsgálatát elmulasztotta, ezt a másodfokú bíróság végezte el.

[25] Megállapította, hogy a Kúria a BH2021. 42. számon közzétett ítéletében már eldöntötte azt a jogkérdést, hogy milyen esetben lehet igényt érvényesíteni a régi Pp. 2. § (3) bekezdésének 2014. március 15. napjától hatályos szövege alapján. Ha a fél az igényét az észszerű időn belül történő befejezéshez való alapvető jogának sérelmére alapítja, akkor a keresetlevél benyújtásától a jogerős ítélet meghozataláig terjedő időtartamot, vagyis az eljárás egészének tartamát kell vizsgálni annak eldöntése során, hogy az alapjogsértés megvalósult-e vagy nem. A felperes igényérvényesítése alapjául szolgáló jogviszony (az alapjogsértés) létrejöttének időpontja a jogerős ítélet meghozatalának a napja. A régi Pp. 2. § (3) bekezdését 2014. március 15-i hatállyal a 2013. évi CCLII. törvény módosította, ami nem tartalmaz rendelkezést a szabályozási átmenetre, így a Jat. 15. § (1) bekezdés a) pontja és a (2) bekezdés a) pontja alapján a régi Pp. 2. § (3) bekezdésének 2014. március 15. napjától hatályos szövegét az időbeli hatálya alatt keletkezett tényekre és jogviszonyokra kell alkalmazni. A per észszerű időn belül történő befejezéséhez való jog sérelmére alapított igényérvényesítés esetén az alapul szolgáló magánjogi jogviszony a jogerős ítélet meghozatalakor jön létre, így a régi Pp. 2. § (3) bekezdésének ekkor hatályos rendelkezéseit kell alkalmazni.

[26] A másodfokú bíróság jogkérdésben nem térhetett el a Kúria 2012. január 1. napja után meghozott és a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától. Amíg tehát e határozattal ellentétes jogegységi határozat nem születik, jogkérdésben a Kúria közzétett határozatának megfelelően kell eljárni, ellenkező esetben a másodfokú bíróság alapot adna a saját határozatával szembeni felülvizsgálatra, ami hátráltatná a per észszerű időn belül történő befejezését, és így sértené a felek tisztességes eljáráshoz való jogát

[27] A jogerős ítélet szerint az alperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy a Kúria a BH2021. 42. számú döntést megelőzően több alkalommal is eltérően határozott a régi Pp. 2. § (3) bekezdésének alkalmazhatóságáról. A csatlakozó fellebbezésben felsorolt kúriai határozatok egyike sem tartalmaz kifejezett állásfoglalást arról, hogy milyen esetben lehet igényt érvényesíteni a régi Pp. 2. § (3) bekezdésének 2014. március 15. napjától hatályos szövege alapján, így ezek nem állnak ellentétben a hivatkozott döntéssel, sőt e határozatban foglalt érvelést a Kúria utóbb a Pfv.II.21.084/2021/7. számú ítéletében kifejezetten megerősítette.

[28] A BH2021. 42. számú döntéssel megegyező gondolatmenetet tükröz a Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.176/2022/9. számú döntése is, ami kimondta, hogy a jogviták elbírálásához, a perek tisztességes lefolytatásához és észszerű időn belül történő befejezéséhez való jog sérelmére alapított igényérvényesítésnek akkor van helye, ha az alapjogsérelem a régi Pp. 2. § (3) bekezdésének hatálya alatt, azaz legkésőbb 2017. december 31. napjáig bekövetkezett, ez esetben ugyanis az igényt – a Pp. hatálya alatt megindított perben – 2018. január 1. napja után is lehet érvényesíteni. Az ugyanakkor már kizárja az ilyen igények érvényesítését, ha az alapjogi sérelem 2018. január 1-jét követően következett be, ekkor ugyanis az alapjogsértésből eredő követelést megalapozó jogszabály: a régi Pp. 2. § (3) bekezdése már nem volt hatályban.

[29] A felperes nem érvényesíthetett igényt az alperessel szemben a régi Pp. 2. § (3) bekezdésének 2014. március 15. napjától hatályos szövege alapján, mert az általa sérelmezett

alapjogsértést állítása szerint a H és G által indított per észszerű időn túl elhúzódó jogerős befejezése idézte elő, ami 2019. március 6-án történt meg, ekkor azonban a régi Pp. 2. § (3) bekezdésének 2014. március 15. napjától hatályos szövege már nem volt hatályban. A kereset közvetlen jogalapját képező jogszabály alkalmazhatatlansága pedig elegendő indok a kereset elutasítására, ezért nem volt szükség annak vizsgálatára, hogy az alperes valóban megsértette-e a felperesnek a per észszerű időn belüli befejezéséhez fűződő alapjogát, továbbá nem kellett megvizsgálni a szerződésen kívüli kártérítés további jogszabályi feltételeinek, így a kárnak és az okozati összefüggésnek a fennállását sem. Ezért a másodfokú bíróság mellőzte az elsőfokú ítélet indokolásának erre vonatkozó részeit.

[30] Mivel pedig a felperes a keresetét kifejezetten a régi Pp. 2. § (3) bekezdésének 2014. március 15. napjától hatályos szövegére alapította, a másodfokú bíróság nem foglalhatott állást abban a kérdésben sem, hogy a kereset vajon alapos lenne-e a régi Pp. 2. § (3) bekezdésének 2014. március 15-ig hatályos szövege alapján vagy nem. A felperes ugyanis a keresetének jogalapjaként nem erre a jogszabályra hivatkozott, ezért a másodfokú bíróság az abban foglalt feltételek fennállásának vizsgálatával megsértette volna a Pp. 342. § (3) bekezdését, hiszen olyan jogról hozott volna érdemi döntést, amelyet a felperes a per során nem állított.

[31] Az alperes csatlakozó fellebbezésének azon része megalapozottnak bizonyult, amelyben arra hivatkozott, hogy a felperes a BH2021. 42. számon közzétett döntés elfogadása esetén sem érvényesíthet igényt a régi Pp. 2. § (3) bekezdésének 2014. március 15. napjától hatályos szövege alapján. Ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet fellebbezett részének indokolását részben megváltoztatta, az elsőfokú ítélet fellebbezett részét egyebekben helybenhagyta.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[32] A felperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítéletnek az elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezését, és a jogszabályoknak megfelelő új határozat, a keresetének helyt adó döntés hozatalát, másodlagosan a jogerős ítélet elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezését, a másodfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását, harmadlagosan az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte.

[33] Megsértett jogszabályi rendelkezésként a régi Pp. 2. § (1)-(3) bekezdését, a Jat. 15. § (1) bekezdését, (2) bekezdés *a*) pontját, a Ptké. 54. §-át, a Ptk. 6:519. §-át és 6:549. § (1) bekezdését jelölte meg.

[34] Álláspontja szerint nem vitatott, hogy a perek tisztességes lefolytatásához és észszerű időn belül történő befejezéséhez fűződő alapjog sérelme az alapper jogerős befejezésekor, azaz 2019. március 6-án következett be, így ekkor jött létre az igényét megalapozó kárkötelelem. Az sem lehet vitás, hogy a perbeli igénye kártérítési igény. Az általa állított alapjogsérelemmel összefüggésben őt ért vagyoni károkat kívánja orvosolni, amely reparációnak a régi Pp. 2. § (3) bekezdése által biztosított anyagi jogi igényérvényesítés az adekvát eszköze. A keresetlevélben megjelölt jogellenes magatartásokkal érintett per lefolytatására és elbírálására a régi Pp. szabályai voltak az irányadók, ennél fogva ez az a jogszabály, amely alapján egyedül vizsgálható és elbírálnak, hogy az alperes a per észszerű időn belüli lezárására vonatkozó kötelezettségének eleget tett.

[35] A régi Pp. 2. § (3) bekezdése egy speciális, szerződésen kívüli károkozást szabályozó felelősségi alakzat és anyagi jogi rendelkezés. Az eljárás elhúzódásával előidézett kár több, időben elkülönülő, de az alapper elsőfokú eljárásán végig vonuló cselekmények és mulasztások összességének az eredménye. A Ptké. 54. §-a szerint a Ptk. hatálybalépése előtt megkezdődött, folyamatosan tanúsított károkozó magatartásra akkor is a Ptk. hatálybalépése előtt hatályos jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni, ha a károkozó magatartás befejezése, illetve a károk bekövetkezése a Ptk. hatálybalépése utáni időpontra esik. A felperes által állított alapperbeli eljárás elhúzódását eredményező alperesi károkozó magatartás nem vitásan a Ptk. hatálybalépése előtt megkezdődött, folyamatosan tanúsított károkozó magatartásnak minősül. A Ptk. hatálybalépése, azaz 2014. március 15. napja előtt hatályos jogszabályokat kell alkalmazni.

[36] E jogértelmezés helyessége következik a jogbiztonság alkotmányos követelményéből is, ugyanis a felperes által állított károkozó magatartás, vagyis az alperesnek az eljárás kirívó elhúzódását eredményező, eljárási szabályokat negligáló pervezetése a régi Pp. hatálya alatt, annak rendelkezései alapján folyamatban volt peres eljárásban valósult meg. Hiába következett be a kár 2019. március 6-án, a károkozó magatartás jogi minősítésére, elbírálására a tanúsításakor hatályos régi Pp. rendelkezései irányadók. A felperes alapjogsérelmével összefüggésben keletkezett szerződésen kívüli károkozásra és azon alapuló igényérvényesítésére a Ptké. 54. §-a alapján csak 2014. március 15. napját megelőzően hatályos jogszabályok rendelkezéseit lehet és kell alkalmazni, ekként nincs relevanciája annak a ténynek, hogy 2019. március 6-án hatályban volt-e a felperesi igényérvényesítés alapját képező jogszabályi rendelkezés. A jogalkotó élt a Jat. által biztosított eltérő szabályozás lehetőségével, és ennek megfelelően szerződésen kívüli károkozás esetén lehetőség van arra, hogy a károsult olyan jogszabályi rendelkezés alapján érvényesítsen igényt, amely a kár bekövetkezésekor, tehát a jogviszony keletkezésének időpontjában már nem volt hatályban.

[37] A Kúria töretlen gyakorlata alapján – a folyamatosan tanúsított károkozó magatartások esetén – nem a kár bekövetkezésekor, hanem a károkozó jogellenes magatartás kifejtésekor hatályos jogszabályok irányadók a kárigény érvényesítésére, illetve a károkozás valamennyi jogi következményének az elbírálására (BH2021. 137., Pfv.III.20.280/2020/4.). A Kúria e deklarációjának jelentősége van a jelen perben érvényesíteni kívánt jogalap, a régi Pp. 2. § (1)-(3) bekezdése vonatkozásában. A speciális kártényállás esetében a felelősséget megalapozó jogszabály nem pusztán a kereseti jogalap, kártérítési jogcím, hanem olyan jogszabályi rendelkezés, amely meghatározza a kártényállás további immanens elemének, a jogellenességnek a megítélését is. Ellentétes lenne a jogalkotói szándékkal egy olyan interpretáció, amely szerint egy régi Pp. hatálya alatt indult ügyben a kárfelelősséget a jogellenes magatartás tanúsításakor hatályban nem lévő Pp. rendelkezései alapján kellene megítélni. A Pp. alapján nem bírálható el, hogy az alperes a régi Pp. rendelkezéseit mennyiben tartotta meg vagy szegte meg.

[38] A Ptké. 54. §-ában foglalt szabály nem korlátozódik a régi Ptk. és a Ptk. közötti választásra, hanem általánosságban úgy rendelkezik, hogy a Ptk. hatálybalépése előtt, tehát a 2014. március 15. napját megelőzően hatályos jogszabály rendelkezését kell alkalmazni a károkozó magatartásra. Nincs akadálya annak, hogy a deliktuális kárigényre a régi Ptk.-n kívüli egyéb jogszabály, így akár régi Pp. rendelkezései legyenek irányadóak. Mivel a jelen per tárgyát, egy, a Ptk. hatálybalépését megelőzően megkezdődő, folyamatosan tanúsított károkozó magatartás alapján érvényesített kárigény képezi, a Ptké. 54. §-a alapján az érvényesíteni kívánt jog meghatározása körében kizárólag a 2014. március 15. napját megelőzően hatályban volt jogszabályok kollíziója merülhet fel, vagyis legfeljebb az lehet kérdéses, hogy felperes kárigénye helyesen a régi Ptk. 339. §-án, 349. § (1), (3) bekezdésén

vagy a régi Pp. 2. § (3) bekezdésén alapszik. Figyelemmel a Ptké. 54. §-ában foglaltakra a perbeli károkozás szempontjából lex specialisnak minősülő régi Pp. 2. § (1)-(3) bekezdései teremtik meg a felperes igényének közvetlen jogalapját.

[39] A másodfokú bíróság jogszabálysértéssel állapította meg a felperesi kereset közvetlen jogalapját képező jogszabály alkalmazhatatlanságát. Önmagában az a tény, hogy a perbeli alapjogsérelem keletkezésének időpontjában a felperes által jogalapként megjelölt régi Pp. 2. § (3) bekezdése már nem volt hatályban, nem eredményezheti a kárigény alaptalanságát, ekként a jogerős ítélet sérti a régi Pp. 2. § (1)-(3) bekezdéseit, a Ptké. 54. §-át.

[40] A Kúria BH2021. 42. számú eseti döntésében kizárólag abban a jogkérdésben döntött, hogy az alapjogsérelem bekövetkezésének időpontjától függően a felperes által is jogalapként megjelölt jogszabályi rendelkezés melyik időállapota alkalmazandó, azaz a régi Pp. 2. § (3) bekezdésének 2014. március 15. napjáig, vagy azt követően hatályos szövege alapján lehet-e a perben igényt érvényesíteni. E döntésben foglaltak alapján a perbeli kárigényre a felperes által jogalapként megjelölt régi Pp. 2. § (3) bekezdésének 2014. március 15. napját követően hatályos változata az irányadó, függetlenül attól, hogy az alapjogi sérelem bekövetkezésekor ez a jogszabályi rendelkezés már nem volt hatályos.

[41] Az alperes károkozó magatartásának jogi következményeit és az azzal kapcsolatos igényérvényesítést – a károkozó magatartás kifejtésekor – ugyan nem a régi Ptk., hanem a régi Pp. szabályozta, de a Ptké. 54. §-ában foglalt szabály jogalkotói szándéknak, illetve az Alaptörvény 28. cikkének megfelelő, helyes értelmezése a jelen perbeli esetben nem lehet más, mint hogy a Pp. hatálybalépése előtt megkezdődött, folyamatosan tanúsított alperesi károkozó magatartásra, az abból eredő jogvita elbírálására akkor is a régi Pp. rendelkezéseit kell alkalmazni, ha a kár bekövetkezése a Pp. hatálybalépése utáni időpontra esik. A másodfokú bíróság tévesen alkalmazta a perbeli deliktualis kártérítési jogviszonyra speciálisan irányadó Ptké. 54. §-a helyett a Jat. 15. § (2) bekezdés a) pontjának generális rendelkezését, és ezáltal jogszabálysértéssel jutott arra a következtetésre, hogy a felperes keresetének közvetlen jogalapjaként megjelölt régi Pp. 2. § (3) bekezdése nem alkalmazható a felperes alapjogsérelemből eredő igényérvényesítésére.

[42] A régi Pp. 2. § (3) bekezdésére alapított vagyoni kártérítési igénynél a felróhatóság nem vizsgálható, az alperes felelőssége objektív, amennyiben megállapítást nyer, hogy az e § (1) bekezdésében foglalt kötelezettségét megsértette, továbbá az alperes felróhatóságának a hiányát egyébként sem bizonyította.

[43] A peres felek elsőfokú eljárásban előadott nyilatkozatai, a perbevitt okirati bizonyítékok tartalma, valamint a fellebbezési eljárásban előadottak alapján teljeskörűen elbírálható a felperes alapjogsérelmének bekövetkezése, illetve a szerződésen kívüli kártérítés jogszabályi feltételeinek fennállása. Ezen alapul az elsődleges felülvizsgálati kérelme. Eltérő jogi álláspontjából fakadóan a másodfokú bíróság a kártényállás további elemei (jogellenesség, kár, okozati összefüggés) megvalósulását nem vizsgálta, így az elsőfokú bíróság e tárgyban tett megállapításait sem. Ezen alapul a másodlagos felülvizsgálati kérelme. Az elsőfokú bíróság a kár és az okozati összefüggés körében elfoglalt jogi álláspontja miatt nem vizsgálta a kártényállás további elemeit, így nem döntött a jogellenességről, illetve a felróhatóságról sem. Ezen alapul a harmadlagos felülvizsgálati kérelme.

[44] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

[45] Előadta, hogy a felperes a másodfokú bíróságnak a BH2021. 42. számon közzétett határozatra alapított jogerős ítéletét kizárólag arra hivatkozással támadta, hogy megítélése

szerint a régi Pp. 2. § (3) bekezdésének 2014. március 15-től hatályban volt szövege alkalmazható jelen ügyben, „függetlenül attól”, hogy az a jogerős ítélet meghozatalakor, azaz a jogviszony létrejöttekor már nem volt hatályban. A jogerős ítélet más jogszabálysértésre nem hivatkozott, kizárólag az első- és másodfokú eljárás során már részletesen előterjesztett érveit, jogi álláspontját ismételte meg. A felperes figyelmen kívül hagyta, illetve félreértelmezte a régi Pp. 2. § (3) bekezdésével kapcsolatosan a Kúria által azóta meghozott és BH2021. 42. számú döntéseit.

[46] A másodfokú bíróság helyesen rögzítette azt a felülvizsgálat szempontjából is jelentős tény, hogy a felperes a módosított keresetében nem közvetlenül a régi Ptk. vagy a Ptk. szabályai alapján követelte a bírósági jogkörben okozott kárának megtérítését. A felperes az alperes felelősségét a régi Pp. 2. § (3) bekezdésének 2014. március 15. napjától hatályos szövegére alapította, és csupán az abban foglalt utaló szabály folytán hivatkozott a Ptk. szerződésen kívüli kártérítésre és bírósági jogkörben okozott kár megtérítésére vonatkozó szabályaira. Az alperes ellenkérelme ezzel szemben elsődlegesen azon alapult, hogy a kereset közvetlen jogalapjaként megjelölt jogszabály, a régi Pp. 2. § (3) bekezdésének 2014. március 15. napjától hatályos szövege a perben nem alkalmazható.

[47] A régi Pp. 2. § (3) bekezdésének alkalmazhatósága vizsgálata során a másodfokú bíróság nem látott okot a BH2021. 42. számú döntéstől való eltérésre. A Pp. 424. § (3) bekezdése értelmében felülvizsgálati eljárásban a felperes arra hivatkozással nem kérheti a jogerős határozat hatályon kívül helyezését, hogy az azt meghozó bíróság nem tért el a Kúria közzétett határozatától, így arra sem hivatkozhat, hogy a jogerős ítélet téves jogi következtetést vont le, hiszen döntését éppen olyan kúriai határozatra alapította, amelynek értelmében a jelen kártérítési ügyben „a régi Pp. 2. § (3) bekezdésének a jogviszony létrejöttekor hatályos” rendelkezéseit a bíróságok nem tudják alkalmazni, mivel a régi Pp. 2017. december 31. napján hatályát veszítette.

[48] A Jat. 15. § (1) bekezdés *a)* pontja és a (2) bekezdés *a)* pontja alapján a régi Pp. 2. § (3) bekezdésének 2014. március 15. napjától hatályos szövegét az időbeli hatálya alatt keletkezett tényekre és jogviszonyokra kell alkalmazni. Nem vitathatóan az alapügy 2019. március 6-án fejeződött be jogerősen, a peres felek közti jogviszony a BH2021. 42. számú határozat értelmezése alapján pedig ekkor jött létre, amely időpont azonban már nem tartozott a régi Pp. hatálya alá, így rendelkezéseit erre a jogviszonyra nem lehet alkalmazni. A másodfokú bíróság kifejtette, hogy jogkérdésben nem térhetett el a Kúria 2012. január 1. napja után hozott és a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától.

[49] A felperes tévesen utalt arra, hogy a régi Pp. 2. § (3) bekezdése 2014. március 15-e után hatályban volt rendelkezését lehet a jogszabály hatálya vesztését követően is alkalmazni, ugyanis ez csak abban az esetben volna lehetséges, ha az állított jogsértés még a jogszabály hatálya alatt befejeződik. A Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.176/2022/9. számú határozatában kimondta, hogy a jogviták elbírálásához, a perek tisztességes lefolytatásához és észszerű időn belül történő befejezéséhez való jog sérelmére alapított igényérvényesítésnek akkor van helye, ha az alapjogsérelem a régi Pp. 2. § (3) bekezdésének hatálya alatti, azaz legkésőbb 2017. december 31. napjáig bekövetkezett. Az már kizárja az ilyen igények érvényesítését, ha az alapjogi sérelem 2018. január 1-jét követően következett be, ekkor ugyanis az alapjogsértésből eredő követelést megalapozó jogszabály már nem volt hatályban.

[50] Tévesnek minősítette azt a felperesi álláspontot, hogy a Ptké. 54. § második mondatát lehet akként is „kiterjesztően” értelmezni, hogy „a Pp. hatálybalépése előtt megkezdődött, folyamatosan tanúsított alperesi károkozó magatartásra, az abból eredő jogvita elbírálására akkor is a régi Pp. rendelkezéseit kell alkalmazni, ha a kár bekövetkezése a Pp. hatálybalépése utáni időpontra esik. A felperes össze kívánja fűszülni a Ptk. hatálybalépésével összefüggő átmeneti rendelkezéseket a régi Pp. szabályainak alkalmazhatóságával.

[51] Arra az esetre azonban, ha bármely okból a Kúria el kívánna térni a BH2021. 42. számon közzétett döntéstől, úgy az alperes fenntartotta azt a nyilatkozatát, amely szerint a felperes keresete érdemben megalapozatlan. A jogalap hiánya miatt a jogerős ítéletből mellőzött elsőfokú határozati megállapításokkal az alperes teljes mértékben egyetértett.

[52] A felperes a keresete jogalapjának kizárólag a régi Pp. 2. § (3) bekezdésének 2014. március 15-től hatályban volt rendelkezését jelölte meg, a bírósági jogkörben okozott kárra vonatkozó rendelkezéseket önállóan nem érvényesítette, hanem a régi Pp. 2. § (3) bekezdésében írtak szerinti kártérítési igényét. Csak akkor van helye a kártérítés fogalmi elemeinek a vizsgálatára, ha a felperes által megjelölt jogi alapon a jogszabályok lehetővé teszik a szerződésen kívül okozott kártérítés érvényesítését. Alperes álláspontja szerint a kártérítés feltételei nem állnak fenn. A felperesnek – mint pénzügyi intézetnek – a késedelmi kamat megfizetése nem okozott kárt, így a késedelmi kamatfizetés nem sorolható adott esetben (és nem általánosságban) a kár kategóriájába. A felperes által állított kár (késedelmi többletkamat) kizárólag abból eredt, hogy a felperes jogellenesen kárt okozott az alapügy felperesének, ezért az állított kár és az állított alperesi magatartás között nincs okozati összefüggés sem. A jogerős közbenső ítélet alapján a felperes tudta (tudnia kellett), hogy az általa okozott kárt az alapperbeli felperesnek meg kell térítenie, valamint tisztában kellett lennie a késedelmi kamat mértékével is, amit jogszabály alapján állapítottak meg.

A Kúria döntése és jogi indokai

[53] A felülvizsgálati kérelem a következők miatt nem alapos.

[54] A Pp. 406. § (1) bekezdése értelmében a jogerős ítélet felülvizsgálatát az ügy érdemére kiható jogszabálysértésre, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre hivatkozással lehet kérni. Az e tárgyban irányadó 1/2016. (II. 15.) PK vélemény értelmében a felülvizsgálat rendkívüli perorvoslati jellegéből következik, hogy a Kúria kizárólag a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél által megjelölt, tartalmában is kifejtett anyagi és eljárásjogi jogszabálysértéseket vizsgálhatja. A felülbírálat tartalmi és perjogi kereteit a felülvizsgálati kérelem határozza meg [Pp. 413. § (1) bekezdés *b)*, *c)* pont, 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3., 4.].

[55] A Kúria álláspontja szerint a perben releváns jogkérdés az volt, hogy a felperes által érvényesített követelésre alkalmazható volt-e a régi Pp. 2014. március 15. napjától 2017. december 31. napjáig hatályos 2. § (3) bekezdésének azon fordulata, hogy „ha az (1) bekezdésében foglaltak teljesítésének elmulasztásából eredően a fél kárt is szenved és az a jogorvoslati eljárásban nem orvosolható, a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályai szerint követelheti a jogsértőtől a kárának megtérítését”, és ennek alapján érvényesítheti-e az alperessel szemben a per ésszerű időn belül történő befejezésének követelménye megsértéséből eredő vagyoni kárát.

[56] Tényszerűen az előzményi per olyan időben indult, amikor a régi Pp. előző bekezdés szerinti időállapota még nem volt hatályban, és az összecszerűsége is kiterjedően olyan időpontban zárult le, amikor már a régi Pp. egésze sem volt hatályos, hiszen az 2017. december 31. napjával hatályát veszítette. A jogalkotó pedig a 2022. január 1. napján hatályba lépett a polgári peres eljárás elhúzódásával kapcsolatos vagyoni elégtétel érvényesítéséről szóló 2021. évi XCIV. törvény (a továbbiakban: Pevtv.) rendelkezéseivel pótolta a régi Pp. 2. § (3) bekezdésében szabályozott igényérvényesítési lehetőséget.

[57] Hangsúlyozandó, hogy mind a régi Pp. 2. § (3) bekezdése, mind a Pevtv. által szabályozott jogkövetkezmény az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 1993. évi XXXI. törvény 6. cikkében foglalt követelmény és az Alaptörvény XXVIII. cikke végrehajtására szolgált, ilyen értelemben egy alapjogi kötelezettség érvényesülését biztosították, illetve biztosítják. A per ésszerű időn belüli befejezésének kötelezettségét sértő bírósági eljárás nem minősül személyiségi jogot sértő magatartásnak. A jogalkotó a polgári peres eljárás elhúzódásával kapcsolatos sérelmet – mint az igazságszolgáltatás egyik alapelvének megsértését – kiemelte a bírósági jogkörben okozott kár általános szabályai alól [rég Ptk. 339. § (1), 349. § (1) és (3) bekezdés, Ptk. 6:519., 6:549. §], és kártérítési felelősségi alapként önállóan nevesítette a régi Pp. 2. §-ának (3) bekezdésében. A felelősségi tényállás önálló nevesítésének és nem anyagi jogi, hanem eljárási jogszabályban való elhelyezésének jogpolitikai indoka volt: az eljárási alapjogok sérelmének szabályozása az egyes ágazati eljárási szabályrendszerek sajátosságaihoz igazodóan eltérő lehet. Ezért nem terjed ki a Pevtv. tárgyi hatálya sem valamennyi bírósági eljárásra, csak a polgári peres eljárásokra. Ennek a törvénynek a megalkotásával pedig a jogalkotó az alapjogi sérelem kompenzálására önálló jogkövetkezményt határozott meg vagyoni elégtétel néven, hogy ezt a vagyoni kompenzációt még a Ptk. által szabályozott kártalanítás, kártérítés, sérelemdíj jogintézményeitől is elhatárolja. A Pevtv. hatálybalépését megelőzően a régi Pp. 2. § (3) bekezdésének 2014. március 15-től hatályos szövege is az (1) bekezdésben foglaltak teljesítésének elmulasztása esetére rendelte alkalmazni a Ptk. sérelemdíjra, illetve kártérítésre vonatkozó rendelkezéseit. Az (1) bekezdés alkalmazhatósága hiányában a (3) bekezdés alkalmazásának sincs helye. A Ptké. 54. §-a pedig nem szól a régi Pp. 2. § (1) bekezdésének alkalmazhatóságáról. A régi Pp. 2. §-ának (1) bekezdése ugyanis nem kárfelelősségi alakzatot szabályozott, hanem a polgári perben eljáró bíróság feladatait határozta meg. Ekként nem tekinthető olyan anyagi jogi jogszabálynak, amelyre a Ptké. vonatkoztatható lenne. A régi Pp. hatályvesztése és a Pevtv. hatályba lépése közötti időre a per alapját képező előzményi üggyhöz hasonló esetekben joghézagossá állt elő, ami alkalmazható jogszabály hiányában nem tölthető ki a jogalkalmazás során.

[58] A Ptké. 54. §-a szerint a Ptk. szerződésen kívül okozott kárért való felelősségre, valamint a kártalanításra vonatkozó rendelkezéseit a hatálybalépését követően tanúsított károkozó magatartás – ideértve a mulasztást is – esetén kell alkalmazni. A Ptk. hatálybalépése előtt megkezdődött, folyamatosan tanúsított károkozó magatartásra akkor is a Ptk. hatálybalépése előtt hatályos jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni, ha a károkozó magatartás befejezése, illetve a károk bekövetkezése a Ptk. hatálybalépése utáni időpontra esik. E rendelkezés nem szól arról, hogy a régi Pp. 2. § (3) bekezdése szerinti kár mikor tekintendő bekövetkezettnek, e rendelkezés nem teremt jogalapot a felperes igényének a régi Pp. 2014. március 15. napja utáni szövegváltozata szerinti érvényesíthetőségére.

[59] A felek által hivatkozott döntések (Kúria BH2021. 42., Pfv.III.20.751/2021/5., Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.176/2022/9.) közös sajátossága volt, hogy olyan perekhez, eljárásokhoz kapcsolódtak, amelyek 2017. december 31. napjáig jogerősen lezárultak, vagyis tartamuk alatt a régi Pp. végig hatályban volt. Ennek azért van jelentősége, mert ezen határozatokban is tükröződő joggyakorlat szerint a per ésszerű időn belül történő befejezéséhez való jog sérelmére alapított igényérvényesítés esetén az alapul szolgáló magánjogi jogviszony a jogerős ítélet meghozatalakor jön létre, és a BH2021. 42. számú döntés szerint a régi Pp. 2. § (3) bekezdésének az ekkor hatályos rendelkezéseit kell alkalmazni.

[60] A BH2021. 42. számú döntés [39] bekezdése szerint „a Jat 15. § (1) bekezdés a) pontja és a (2) bekezdés a) pontja alapján a régi Pp. 2. § (3) bekezdés alkalmazandósága

körében is abból kell kiindulni, hogy mikor jön létre az igényt megalapozó jogviszony. A polgári per mint a magánjogi jogviták elbírálását szolgáló közjogi jogviszony kétpólusú jogviszonyként létrejön a keresetlevél benyújtásával, ami hárompólusú jogviszonnyá válik a perindítás hatályainak beállásával, a kereset közlésével. A régi Pp. 2. § (3) bekezdésén alapuló igényérvényesítés azonban nem a per közjogi jogviszonyán alapul, hanem a közjogi jogviszony keretében a bíróság részéről elkövetett alapjogsértéssel létrejött magánjogi jogviszonyon. Ha a fél igényét az észszerű időn belül történő befejezéshez való alapvető jogának sérelmére alapítja, úgy ekkor a keresetlevél benyújtásától a jogerős ítélet meghozataláig terjedő időtartamot, az eljárás egészének tartamát kell vizsgálni annak körében, hogy az alapjogsértés megvalósult-e (BH2013. 45., BDT2008. 1811.). A felperes igényérvényesítése alapjául szolgáló jogviszony (az alapjogsértés) létrejöttének időpontja ezért a jogerős ítélet meghozatalának a napja.”

[61] A Kúria ezen döntésben alkalmazott levezetéstől nem kíván eltérni. Ez pedig annyit jelent, hogy a felperes alapjogi sérelme 2019. március 6. napján valósult meg, amely időpontban a régi Pp. 2. § (3) bekezdése már sem a 2014. március 15. napja előtti, sem utáni szövegváltozata alapján nem volt hatályban, így az nem volt alkalmazható, az alapján a felperes keresete nem teljesíthető.

[62] A jogerős ítélet tehát megalapozottan utasította el a felperes keresetét, e döntést a Kúria a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[63] A Kúria a felülvizsgálati eljárásban az alperes képviselőjével felmerült költségről a Pp. 364. §-a és 405. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó 82. § (3), 83. § (1) bekezdése, továbbá a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése alapján határozott.

[64] Az ítélet ellen a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja szerint nincs helye felülvizsgálatnak.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

régi Pp. 2. § (3) bekezdés, Jat. 15. § (1) bekezdés a) pont, (2) bekezdés a) pont

A döntés elvi tartalma

A per észszerű időn belüli befejezéséhez fűződő, a régi Pp. 2. § (3) bekezdésén alapuló igény érvényesítése nem lehet megalapozott, ha a követelés alapjául szolgáló sérelem a régi Pp. hatály vesztését követő időben következett be.

Budapest, 2023. szeptember 20.

Dr. Döme Attila s.k. a tanács elnöke Dr. Madarász Anna s.k. előadó bíró Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. bíró Dr. Farkas Antónia s.k. bíró Dr. Tibold Ágnes s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

tisztviselő